

TĖVIŠKĖS AIDAI



Nr. 40 (1777) 1991 m. spalio mėn. 15 d. XXXVI METAI Melbourne

VILNIAUS ARKIVYSKUPIJOS APASTALINIS ADMINISTRATORIUS MEČISLOVAS REINYS

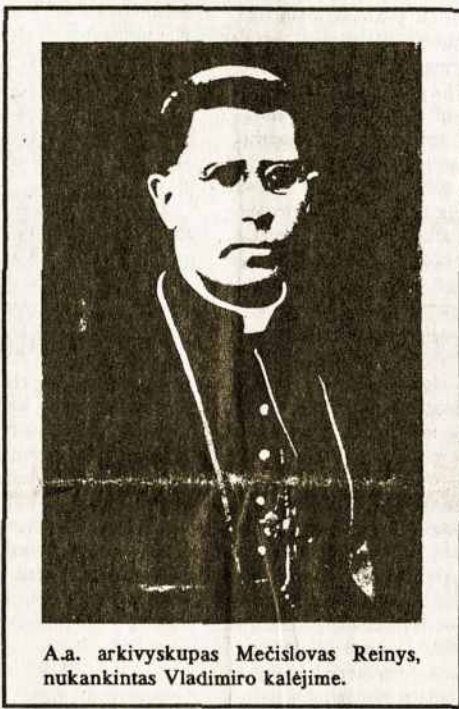
„Literatūroje ir mene“ Aldona Kudžmaitė rašo apie arkivyskupą Mečislovą Reinį. 1951 m. būdamas Vladimiro kalėjime, jis rašė užuojautos žodžius iš didelio raudonų plytų pastato ir siuntė žuvusio draugo šeimai: „Neliūdėkime! Nukankintieji kovoja drauge su mumis. Jie stiprina mūsų gretas. Jie nėra mirę. Tebūna pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą! Jie gyvena amžinai“. Po dvejų metų, 1953-ųjų lapkričio 8 d., tame pačiame pastate akis užmerkė pats - išalkęs, išbadėjęs, tėvynės ilgesio kamtuojamas. Vasario 5 d. sukako 105-tosios arkivyskupo M. Reinio gimimo metinės.

Kuo brangus lietuvių tautai arkivyskupas? Užkalbinkime buvusius arkivyskupo M. Reinio paskaitų klausytojus, dabar jau sulaukusius garbingo amžiaus.

Pakalbėkime su buvusiais jo bendradarbiais. Paklauskime, ką pasakys seni vilniečiai, arkivyskupą matydami pėsčią vaikščiojanti, o ne limuzinu po miestą važinėjanti. Ir išgirsime: tai žmogus, kuris visą save atidavė kitiems, kuris ne tik auditorijose bei šventovėse skatino siekti dvasinių vertybių, bet ir

padėjo, ypač jaunimui, jų ieškoti. Ne vien žodžiais - ir asmeniniu

pavyzdžiu. Išgirsime: jis visur ir visada pareigingas, principingas,



A.a. arkivyskupas Mečislovas Reinis, nukankintas Vladimiro kalėjime.

kuklus, nesavanaudis. Pajutęs jaunystėje sunkią vargšio ir našlaičio dalia, užjaučia neturtingus. Greta palaimintojo Jurgio Matulaičio jis šviečia mums kaip ryškiausia mūsų tautos žvaigždė.

Baigęs Vilniaus kunigų seminariją, M. Reinis mokėsi Petrogrado dvasinėje akademijoje, iš kur grįžo su teologijos magistro laipsniu. Po studijų Belgijoje, Liuvono universitete, apgynęs disertaciją apie V. Solovjovo dorovės pagrindus, į tėvynę parvažiavo su filosofijos daktaro diplomu. Kauno Vytauto Didžiojo universitete dirbo profesoriumi, vadovavo teologijos-filosofijos fakulteto psichologijos katedrai. Rašė knygas, vadovėlius, straipsnius, uoliai dalyvavo draugijų veikloje.

Vienerius metus M. Reinis - užsienio reikalų ministras. Vėliau - vyskupas. Nuo 1942-ųjų - Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis administratorius - iki 1947 m. arešto.

Mirtis kalėjime ateina be liudininkų. Tas, kuris miršta, paskutinės valandos sulaukia kameroje vienas. Vienas užgeso ir arkivyskupas M. Reinis.

Grupė žmonių buvo išvykusi į Vladimira ieškoti arkivyskupo palaikų. „Kur jūs juos rasite? Versdavo visus lavonus į vieną duobę ir užkasdavo ...“ - pasakojo solidaus amžiaus vladimirietai. Tą kartą paieškos buvo nesėkmingos. Bet tos duobės mes dar ieškosime. Žemių iš jos pasisemsime, į Lietuvą parvešime. Tautos kankinio atminimui Vilniaus šventovėje atsiras vietos.

Iki šiol mes neturime žinių, apie arkivyskupo gyvenimą. Norėtume, kad būtų jo studentai, bendradarbiai ir kiti, kurie M. Reinį pažinojo bei su juo bendravo, užrašytų prisiminimus, atkurtų ryškesnius epizodus. Tegul arkivyskupas lieka mūsų tautai gyvas - kaip ryškiai švietusi, tačiau tragiškai užgesusi žvaigždė.

Paruošė G. Vakariss

KAIP BUVO ATKURTA TRISPALVĖ

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos vienuoliktojo šaukimo dešimtoji sesija 1988 m. lapkričio 18 d. priėmė įstatymą, kuriuo po 48 metų pertraukos istorinė Lietuvos tautinė vėliava buvo sugrąžinta naujam gyvenimui. Jai suteiktas Lietuvos valstybinės vėliavos statusas.

Jau lapkričio 21 d. respublikinė heraldikos komisija gavo Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo nurodymą parengti naujosios vėliavos etaloną. Atrodytų, kas čia sudėtingo? Reikia paimti tris spalvas: geltoną (saulės spalvą, simbolizuojančią šviesą, kilnumą, dorumą ir protingumą), žalią (augmenijos spalva - gamtos grožio, gyvybės, vilties ir džiaugsmo spalva), raudoną (žemės ir kraujo spalva, simbolizuojanti meilę, drąsą, narsą, pralietą kraują už Tėvynę), padaryti vėliavos eskizą ir baigta. Gal taip ir būtų galima padaryti, jeigu būtų svarstoma kokio nors eilinio fabrikelio emblema. Tuo tarpu čia - vienas svarbiausių Lietuvos valstybingumo simbolių, kuriame spalvos išreiškia mūsų tautos dvasines vertybes. Juk kiekviena spalva, jos atspalvis liaudies sąmonėje per ilgus šimtmečius įgijo savo prasmę ir, savaime suprantama, turi didžiulį

emocinį poveikį.

Pasirodo, atkurti tokias spalvas, kokios buvo naudojamos mūsų protėvių, ne taip paprasta tiek dėl technologinių dalykų, tiek dėl patikimų šaltinių stokos, tiek ir dėl didžiulės moralinės atsakomybės.

Jau nuo 1988 m. vasaros, kai vis dažniau būdavo iškeliama tautinė vėliavos, daugeliui pradėjo kelti nerimą jų spalvų įvairovė. Dažnai plėvesuodavo salotinės ir karmazininės, geltonos ir auksinės spalvų vėliavos. Kitą kartą net atrodė, kad tai kelios skirtingos vėliavos. Ir tik kur ne kur mitinguose ar eitynėse iškildavo viena kita taurių spalvų vilnonė vėliava, kuri, kaip dažnai paaiškėdavo, besanti istorinė, išsaugota mūsų žmonių per visas negandas.

Ne tiek daug senųjų vėliavų išliko ir muziejuose. Daugumos jų spalvos išbluko per ilgą laiką, o kitos sunyko dėl netinkamų saugojimo sąlygų, slepiant jas nuo nereikalingos akies. Surasti tarp jų gerai išlikusią vėliavą buvo ne taip paprasta. Tad ir ta vilnonė, kuri tapo atkuriamos tautinės valstybinės vėliavos etalono pagrindu, dailininkės G. Gucaitės dėka buvo paimta, kaip sakoma „iš gatvės“. Vėliava priklauso vilniečių Jūratės

ir Rimanto Karosų šeimai. Trispalvė išsaugojo ir perdavė jiems tėvai.

Pirmą kartą bent kiek apibrėžti tautinės vėliavos spalvas buvo bandyta Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo išvakarėse. Spalio 12 dieną į Lietuvos TSR dailininkų sąjungą buvo atneštos kelios istorinės vėliavos. Dalyvaujant architektui V. Bredikiui, dailininkams S. Giedrimienei, G. Gucaitei, B. Leonavičiui, A. Saltenitui ir istorikui Edmundui Rimšai, buvo pripažinta, kad tinkamiausia iš visų turimų minėtoji Karosų šeimos vėliava.

Jau pirmajame komisijos posėdyje lapkričio 25 d. buvo nutarta palikti geltoną (auksinę) ir sodrią žalią (ąžuolo lapo) spalvas, o raudoną, kad būtų geresnis spalvų derinys, nežymiai šviesinti. Pastebėta, jog prietemoje sodri žalia ir tamsiai raudona susilieja, pasidaro sunkiai išskiriamos. O pašviesinus raudoną spalvą, sodri žalia dominuotų vėliavos centre ir visos trys spalvos savaime daug geriau išryškėtų. Heraldikos komisijos narys, Lietuvos TSR dailės fondo vyriausiasis dailininkas V. Vincevičius skubiai popieriuje parengė keletą pavyzdžių su tamsesne ir šviesesne raudona spalva.

Svarstymui buvo pateikti

„Drobės“ gamybinio susivienijimo išausti du vilnos su lavsanu vėliavų pavyzdžiai, taip pat P. Ziberto šilko kombinato pagaminta šilkinė vėliava bei medvilnės vėliavos pavyzdys. Vienbalsiai nutarta etalonine aprobuoti „Drobės“ susivienijimo išaustą vėliavą su tamsesne raudona spalva ir prašyti Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumą ją patvirtinti.

Vienas Respublikinės heraldikos komisijos apribuotos etaloninės vėliavos egzempliorius sausio 23 d. buvo perduotas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumui, kitas bus saugomas Heraldikos komisijos archyve. Vėliavos etaloninės spalvos įsigalėjo, kai jas šių metų sausio 25 d. patvirtino Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas. (Tiesa)

Danijos ministras pirmininkas Schlueter pranešė, kad jo šalis numato paskirti vieną milijardą ir septynis šimtus penkiasdešimt milijonų dolerių pagalbai Rytų Europos kraštams, tarp jų ir Pabaltijo valstybėm. Daugiau negu trys šimtai milijonų dolerių numatoma paskirti tiesioginiai ekonominei pagalbai Pabaltijo ir kitom Rytų Europos šalim, kitomis lėšomis bus padengtos Danijos investicijų ir prekių eksporto garantijos.

Nepriklausomybė ir kas toliau?

Po nepriklausomybės atgavimo džiaugsmo daugumai iš mūsų kyla mintis, koks bus mūsų laisvos tėvynės rytojys? Tai beveik užgaunantis klausimas. Juk buvome tikri, kad sugebėsime atstatyti savo šalį už bet kokią kainą, tik lai ji būna laisva.

Vis tik, nežiūrint tų ikšiolinių tvirtinimų, dabar esam susirūpinę, nes pradėdam suprastai, kad patriotiškais šūkiams mūsų Lietuvos neatstatysim, kad reikės visiem pasiūlyti, ir dirbti jau ne sovietiška, bet demokratiškai. Tarp tų dviejų darbo metodų yra mažas skirtumas: ten, kur prie okupacinės valdžios trypsinėjo 3-4 asmenys, dabar turės likti vienas geras darbininkas ar tarnautojas! Likusiems teks pasieškoti produktyvesnio užsiėmimo. Vėl, kai ankščiau Vilniaus valdžiai bereikėjo „pildyti“ penkmečių planus bent popieriais, dabar jai reikia pačiai galvoti, kaip geriau išspręsti šalies problemas. Naujoji sistemoj statistikų klastojimas problemų neišspręs. Reikia pozityvių rezultatų, taigi ir pozityvaus darbo, pradėdam nuo parlamento, ministrų kabineto ir baigiant paprasčiausiai žemės ūkio darbininkais. Taip, mieli broliai, atėjo mums sunkaus bandymo akimirksnis. Iki šiol pirmavom laisvės kovoje, išgarsėjom dėl to visam pasauliui, kuris dabar smalsiai į mus žiūri. Būsim panašūs narsuoliai ir tėvynės atstatyme? Ne vien dėl garbės, bet ir dėl reikalo išbristi kuo greičiau iš tos klampynės, į kurią mus įstūmė neprašytas okupantas, privalėmumėm ištverti ir laimėti. Tik tam neužtenka gerų norų. Teks, norim ar ne, išpildyti kai kurias sąlygas.

Apie vieną iš pirmutinių beveik neužsimena mūsų politikai ir parlamentarai, o kartu nei pati valdžia. Pirmas žingsnis yra svarbiausias, o jis turi būti dabartinės anarchijos pašalinimas. Jokie ekonominiai planai nepavyks chaose paskendusiam krašte. Turbūt netruks, kas iš skaitytojų paklaustų: „Koks tas chaosas? Turime laisvai išrinktą parlamentą, kad ir pagal sovietinius įstatymus, savo ministerius, savivaldybes, policiją ir t.t.“ Turėt turime, bet viskas neveikia. Parlamentas ginčijasi dėl nevisai rimtų dalykų, svarsto įstatymus ir juos išleidžia gerai neapgalvojęs jų pasėkmis. Ministerijos per beveik 2 metus nesuspėjo įvesti nors administracinių reformų. Neturim dar nei konstitucijos, lyg tam būtų pritrūkę laiko bediskutuojant trečios eilės dalykus. Imami ir duodami kyšiai. spekuliuoja, kas tik gali. Raštinės pilnos tarnautojų, nu ir formularių. Abiejų per daug. Abu kainuoja išdui, o uždavinio neatlieka arba jį atlieka nepatenkinamai. Gatvėje dabokis,

Rašo Dr. J.Kunca

kad tavęs neapiplėštų ar neužmuštų, nors policiją turime. Prie valstybės sienos kilometrines eilės. Padorus turistai, išlaukęs dieną patikrinimo, į Lietuvą daugiau vengs sugrįžti. Čia ne vieta išvardinti visas dabartines administracijos ydas, tik reikia pasakyti, kad, kur viešpatuoja kyšiai, paslaugos, biurokratija ir spekuliacija, ten yra anarchija. Nėra istorijos knygose pažymėtos šalies, kuri gyvendama chaose būtų progresavus, ar ilgiau išsilaikius. To nebuvo, to nėra ir to nebus. Tie, kurie apsiėmė valdyti krašą, privalėtų žinoti šią aksiomą. Niekais nuteitų mūsų pastangos įgyvendinti kad ir tobuliausia ekonomij planą be įvedimo normalios, funkcionalios šalies administracijos.

Jau žinau pasiaiškinimą: čia kalta svetimoji okupacija. Atseit, mūsų žmonės yra pagadinti. Turime laukti, kol jie pasikeis po pusšimčio ar 100 metų? Lietuva negali sau to leisti. Jei žmonės yra pagadinti, valdžios pareiga juos priversti gerbti įstatymus ir sąžiningai dirbti. Demokratija nereiškia anarchinė sistema! Valdžios teisė ir pareiga sudaryti tokias sąlygas, kad nesąžiningi ar nekompetingi

asmenys būtų tuč tuojau pašalinami iš savo vietų, o kyšininkai ir spekuliantai griežtai baudžiami. Demokratinė sistema privalo apsaugoti žmonių daugumos interesus ir teises, o ne parazitinių elementų.

Visi yra girdėję apie Trečiąjį Pasaulį ir jo vargus, tik gal nepagalvojė apie to skurdo tikrą priežastį: valdžios korupciją ir nekompetingumą. Dauguma Trečiojo Pasaulio kraštų turi geras žemes, palankų klimatą ir mineralų, bet yra paskendę skurde dėl anarchijos viešpatavimo ten.

Mums pavyko laimėti didžiulį mūšį. Bet karo laimėjimui turime turėti tinkamą valdžią ir su ja glaudžiai bendradarbiauti. Dabartinė vyriausybė dar turi progą parodyti savo valstybingumą ir įvesti tvarką. Jei pasirodytų, kad ji to nesugeba, reiktų nedelsiant galvoti apie naujus rinkimus ne vien parlamento, bet ir valstybės prezidento. Demokratija ir laisva rinka atneš gerbūvį tik po anarchijos pašalinimo Lietuvoj, niekad prieš tai.

Be demokratinės santvarkos ir administracinės tvarkos įvedimo negalim tikėtis Vakarų pasaulio paramos nei investicijų.

SOVIETINIO ŽEMĖS ŪKIO NESĖKMĖS

Rašo Ignas Medziukas

Stebint šiuo metu sovietų žemės ūkio krizę, prieinama prie išvados kad ji yra pasekmė Stalino ir jo įpėdinių neprotingo elgesio, sunaikinant individualaus ūkininkavimo sistemą, ūkininkus apšaukiant liaudies priešais, bolševikų terminologija, kulakais. Ukrainoje, kuri buvo žinoma kaip grūdų aruodas, kolektyvizacijos metais (1929-32) žuvo 8 milijonai žmonių. Reformatoriai pakirto šaką, ant kurios jie patys sėdėjo. Žinoma, kad buvęs LTSR finansų ministras J. Plano komisijos pirmininkas I. Vaišnora dėl savo nuomonės nesukubėti su žemės ūkio kolektyvizacija pateko į Stalino nemalonę, 1945 m. buvo apkaltintas ir iki 1955 m. kalėjo. Tik po Stalino mirties buvo paskelbta, jog buvęs neteisėtai represuotas.

Sukolektyvintas sovietų žemės ūkis nepajėgė pagaminti reikalingo maisto kiekio, todėl teko importuoti javus iš užsienio, nors žinoma, kad prieš Pirmąjį pasaulinį karą duoninių javų perteklius buvo eksportuojamas į kitas šalis. Karai ir suirutės nualino Rusijos žemės ūkį, o galutinį smūgį sudavė kolektyvizacija.

Apskaiciuojama, kad šiuo metu sovietų žemės ūkyje dirba apie 30% darbo jėgos. Dirbamos žemės plotas yra vienu trečdaliu didesnis negu JAV, bet sovietai pagamina tik pusę to kiekio, kiek Amerikos žemės ūkis. Sovietai, būdami izoliuoti nuo

pasaulio, atsiliko technikoje. Jis šiandien supranta, kad išvystyti ūkį, pakeliant jo produktingumą, reikalinga moderni technologija. Bet jų visa klaida, kad ligi šiol laikydami socializmo dogmų, nežiūrėjo, jog žemės ūkio pažangai reikalinga duoti laisvę pasireikšti individualiam ūkiui, kaip yra JAV ūkinėje sistemoje, kuri maždaug prieš du dešimtmečius įvykdė ūkinę revoliuciją.

Amerikos žemės ūkyje dirbantieji sudaro tik 3% visų krašto gyventojų. Jis pigiausiai būdu, kaip niekur kitur, ne tik išmaitina JAV gyventojus, bet turi perteklių eksportui į užsienį ar remti karų ir kitų nelaimių paliestus kitų kontinentų gyventojus.

Sovietų vyriausybė, propaguojama pasaulio užkariavimą, savo gyventojus laikė tartum kalėjime. Nenuostabu, kad pabėgimas į užsienį buvo laikomas didžiausiu nusikaltimu. Visas dėmesys buvo sukauptas karo pramonei, vis dar neatsisakant pasaulio užkariavimo minties, kad pavergti kraštai būtų išnaudojami ir jų pagamintos gėrybės pusvėlčiui pereitų centro dispozicijon. Žemės ūkio gamybos sritis buvo apleista, gamybos rodikliai smuko, gyvenimo standartas menkėjo.

Kai šiemet balandžio mėn. M. Gorbačiovas lankėsi Japonijoje, susipažinęs su japonų žemės ūkio gamybos procesu ir technika, pareiškė: „Mūsų išteklių pranyksta, nes mes nenaudojame tinkamos technikos, nedirbame kaip reikėtų dirbti, mūsų transportas netvarkoje, neturime tinkamų sandėlių ir gamybos priemonių. Todėl visose srityse, kol iš žaliavos pagaminamas produktas, mes turime didelių nuostolių.“ „Draugas“ Nr. 147

IVYKIAI

Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius Bonnoje susitiko su Federacinės Vokietijos kancleriu Kohliu. Kanclerio atstovas pasakė žurnalistam, kad šia proga Vokietija įsipareigojo finansiškai paremti Lietuvoje pravedamas ekonomines reformas, perėjimą į rinkos ekonomiką. Kancleris Kohlis taip pat pažadėjo Lietuvai ir kitom Pabaltijo valstybėm padėti įsijungti į Europos Ekonominę bendruomenę. Artimiausiu laiku Lietuva ir Vokietija pasirašys tarpusavio bendradarbiavimo ekonomikos ir pramoninės technologijos srityje sutartis, taip pat susitarimą dėl investicijų Lietuvoje.

Lietuvoje artimiausiu laiku numatoma išspausdinti katekizmą saugusiem. Apie tai praneša amerikiečių katalikų žinių agentūra „Catholic News Service“. Tai bus anglų ir kitomis kalbomis seniau išleisto katekizmo saugusiem - „Kristaus pamokymai“ sutrumpintas lietuviškas vertimas, apie keturių šimtų puslapių knyga. Vertimą parengė užsienio lietuvių vyskupo Pauliaus Baltakio sudaryta asmenų grupė, kurioje, tarp kitų, dalyvauja Jonas Kavaliūnas. Vertimą dabar peržiūri Lietuvos vyskupų konferencijos sudaryta liturginė komisija. Katekizmas bus spausdinamas Lietuvoje, jei tam tikslui bus gauta popieriaus.

Berylyne šiomis dienomis posėdžiavusi Tarptautinio Olimpino Komiteto vykdomoji komisija tris Pabaltijo kraštus priėmė į Tarptautinis Olimpines sąjūdį. Apie tai Berylyne vykusioje spaudos konferencijoje pranešė Tarptautinio Olimpino Komiteto vicepirmininkas Keba Mbaye. Komisijos sprendimas tuoj pat įgijo galios, tad Pabaltijo kraštų sportininkai su savo tautinėmis vėliavomis galės dalyvauti ateinančių metų žiemos olimpiadoje Albertville ir vasaros olimpinėse žaidynėse Barcelonoje.

Trys Pabaltijo valstybės bus priimtos į Tarptautinę futbolą asociacijų federaciją FIFA, bet, turbūt, tik tai nuo ateinančių metų liepos mėnesio pradžios, kai vyks Pasaulinės futbol federacijos kongresas, turintis patvirtinti naujų narių įsijungimą. Pasaulinei futbol federacijai priėmus Pabaltijo valstybes, pabaltiečiai futbolininkai jau galės dalyvauti Europos geriausių futbol komandų - vadinamos UEFA taurės čempionatuose.

Baltarusijos oficialus pavadinimas yra Baltarusijos respublika, atsisakant žodžių socialistinė ir sovietinė. Taip beveik vieningai nusprendė, tik keliems deputatams susilaikius, šios respublikos parlamentas. Be to, sugražinti istoriniai Baltgudijos simboliai: vietoje raudonai žalios su tautiniu ornamentu bei piaučiu ir kūju vėliavos dabar bus balta-raudona-balta vėliava. Pirminsime, kad šios spalvos atitinka senosios Žečpospolitos spalvas. Naujasis Baltarusijos herbas labai panašus į Lietuvos Vyty - tai raitelis su kryžiumi ant skydo, tik jojantis į priešingą pusę.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mielažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas talso savo nuožiūra.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nldre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Varnių katedrai - 300 metų

Siemet sukanka 300 metų, kai Varniuose pastatyta Zemaičių vyskupijos katedra. Tačiau tai ne pirmoji katedra Zemaičiui.

1417 metais įsteigus Medininkų (Zemaičių) vyskupiją, jos centru tapo pagarsėjusi pagonybės laikais, Varniais arba Medininkais vadinta vietovė. Tik XVI am. pradžioje, nustojus vartoti antrąjį pavadinimą, prigijo pirmasis - Varniai, o vyskupijai - Zemaičių vardas. Tuoj po oficialaus Zemaičiųjų kraikšto mieste pastatyta šv. Aleksandro (Vytauto) bažnyčia. Negalime teigti, kad ji svarbiausia vyskupijoje. Ši bažnyčia buvo parapiinė. O pirmoji katedra pastatyta tik 1464 metais, kai vyskupavo Jurgis (Lietuvius?). Vėliau medinis pastatas sunyko. Kitas sudegė 1680 m. Neliko nieko kito, kaip statyti mūrinę katedrą kitoje vietoje. Jos fundatorius - tuometinis zemaičių vyskupas Kazimieras Pacas. Statyba baigta 1691 metais. O katedrą, kaip ir ankstesnes, pašventino šv. apaštalo Petro ir Povilo vardu.

Didingos barokinės bažnyčios trijose navose sutilpo net vienuolika altorių! Viename, esančiame koplyčioje, kartu su vyskupo Motiejaus Valančiaus pasirašytu dokumentu saugomos ir šv. Emilijos relikvijos. Kitoje koplyčioje - memorialinė lenta ir vyskupo Merklio Giedraičio portretas. Varnių katedroje yra ir vertinga portretų kolekcija. Galite pamatyti visus vyskopus Giedraičius, iš kurių du guli bažnyčios rūsyje, stiklu dengtuose karstuose, dar du palaidoti šalia daugelio zemaičių vyskupų. Bažnyčioje kabo ir Varnių kunigų seminarijos statytojo vyskupo J. Lopacinskio, M. Valančiaus, K. Paco, A. Tiškevičiaus portretai. Viename katedros bokšte yra slapta M. Valančiaus kambarėlis, kuriame vyskupas mokė vaikus katekizmo ir žemaitiško rašto.

Po 1863 metų sukilimo, kai vyskupijos kurija, M. Valančius ir

ŠI DIENA ATĖJO

Pirmas Liepsnojančio Baltijos kelio laužas uždegtas 08 23, 20.00 prie atgauto televizijos bokšto. Ši žemė prieš septynis mėnesius sugėrė Lietuvos gynėjų kraują. Kariškiai skubėdami paliko sulaužytas tvoras, išdažytus langus, spygliuotas vielas raizgalynę. Laužas priminė Molotovo ir Ribbentropo sandėrio 52 metines, skriaudas, neteisības, patyčias ir išpėjo: būkime budrūs.

Dar prieš septynias rinkosi žmonės prieš kryžių bokšto papėdėje, Rūpintojėlio, degė žvakutes, dėjo gėles. Už Vilniaus kalnelių leidosi saulė, plevėsavotrispalvės, perrištos juodais kaspainais. Priešais degantį laužą tarp medžių - plakatas „Laisvę Baltijos respublikoms“. Susirinko tūkstančiai suaugusių ir vaikų, nemažai sausio 13-osios tragedijos liudininkų, bėginklių bokšto gynėjų iš aplinkinių mikrorajonų. Skambėjo dainos, švietė veidai, krykštavo vaikai.

Neteisybė ir skriauda negali amžinai trukti. Ši diena atėjo. Ji daug mums žada - tikrą laisvę, nepriklausomybę, pasaulio pripažinimą. Tikiu, kad šias metines minime paskutinį kartą.

Olita Montvydienė
„Lietuvos Aidas“ Nr. 172

kunigų seminarija buvo iškelti į Kauną, Varnių katedra neteko savo svarbos. 1867 metais parapija padalinta į dvi dalis: šv. Aleksandro bažnyčia pavadinta Senųjų Varnių, o šv. Petro ir Povilo katedra - Naujųjų Varnių parapijos bažnyčia. Tokia tvarka liko iki II pasaulinio karo pabaigos, kai Senųjų Varnių bažnyčia buvo paversta sandėliu, baldų parduotuve ...iki šiol neturi tikro šeimininko.

Lietuvos bažnyčios ir kultūros istorijai Varnių katedros vaidmuo svarbus. Jau minėjau kelias garsias pavardes, o kiek dar kunigų - seminarijos dėstytojų ir auklėtinių - šviesių žmonių bei įvykių susiję su jos praeitimi! Galime tik pasvajoti ...

Bažnyčios 300 metų jubiliejus paminėtas per šv. Petro ir Povilo atleidus birželio 29 d.

Antanas Ivinskis „Lietuvos Aidas“

PONTIFICIO COLLEGIO LITUANO



S. CASIMIRO

Via Casalmonteferrato, 20
00182 ROMA - Italia

Tel. (06) 70.25.724 - 70.24.908

Telefax: (06) 70.11.659

Audiencija pas Sv. Tėvą

Iš Lietuvos į Popiežiškąją Lietuvos Sv. Kazimiero Kolegiją Romoje studijuoti rugpjūčio 23 d. autobusu atvyko 20 jaunų studentų: 15 klierikų ir 5 kunigai. Kolegijos Rektorių Monsinoras Algimantas Bartkus tuojau išrūpino pas Popiežių Joną Paulių II audienciją ir priėmė rugpjūčio 28 d. Šventas Tėvas apsidžiaugė iš Lietuvos sulaukęs tokį gausų būrį naujų studentų ir vis klausė ar tikrai visi iš Lietuvos. Spalio antrąją savaitę jiems metinės rekolekcijas pravedė Prelatas Ladas Tulaba. Dabar kolegijoje turėjome perdirtinti kambarius, nes dauguma gyvena dviese. Vėl baldų pakeitimai. Reikia

visko: rašomų mašinėlių, keletą kompiuterių, studentams televiziją, stereo, naujų bažnytinių rūbų koncelebracijai, tai ir vėl naujos išlaidos. Tikimės, kad lietuviai katalikai bus jautrūs ir dar stipriau parems šią, gal šiuo metu pačią svarbiausią lietuvišką katalikišką įstaigą pasaulyje naujų kunigų ruošimą Lietuvos sielovadai, siekiant aukštojo mokslo Romoje. Esame be galo dėkingi Australijos lietuviams, kurie Kolegijos svarba pasitikėjo ir ją taip gražiai rėmė. Esame tikri, kad mūsų neužmirs ateityje!

Monsinoras Alg. Bartkus
Kolegijos Rektorių



Iškilmingos laidotuvės Maskvoje

Milijoninė žmonių minia, rugpjūčio 24 d., Maskvoje dalyvavo per perversmą kariškių nužudytų trijų maskviečių iškilmingos laidotuvės. Žmonės su gėlėmis ir Rusijos trispalvėmis, taip pat su degančiomis žvakutėmis rankose, iš pradžių susirinko Raudonojoje aikštėje, po to gedulingoje eisenoje per sostinės gatves nužygiavo į Vagankovsko kapines. Pirmose eilėse buvo žuvusiųjų artimieji, Sovietų Sąjungos ir Rusijos federacijos prezidentai Gorbačiovas ir Jeltsinas, daug Rusijos deputatų, įvairios delegacijos. Buvo taip pat keli stačiatikių kunigai: vienas jų laikė iškėlęs didelį auksinį kryžį, kitas - bolševikų nužudyto paskutiniojo Rusijos caro portretą. Atėjome atsiveikinti su žuvusiais, o ne dalyvauti politiniame mitinge, pasakė žmonių minia radikalųjų aktivistas Zaslavskis. Žmonės buvo nužudyti savo miesto gatvėse, tai

niekas neturi pasikartoti. Maskvos meras Popovas atsiveikindamas su žuvusiais pasakė: Siomis lemtingomis dienomis jus atlikote savo pareigą Rusijos tautai. Į žmones taip pat kreipėsi naujasis Jungtinių Amerikos Valstybių ambasadorius Maskvoje Robert Straus, prezidento Bush'o vardu išreiškė užuojautą, priminė didžioje Amerikos patrioto Patrick Henry prieš daugiau negu du šimtus metų pasakytus žodžius - duokite man laisvę arba mirtį, pažymėjo, kad amerikiečių tautą šiomis dienomis sukrėtė pasikėsinimas į rusų tautos laisvę, kad amerikiečiai su pasigerėjimu stebėjo, kaip rusai ryžtingai gynė savo Baltuosius Rūmus, drauge su rusais džiaugėsi, kai sužlugo pastangos primesti rusam naują tironiją. Pagerbdamas žuvusiuosius, amerikiečių ambasadorius pasakė: Jų gyvybės auka nebuvo veltui. LRTV

Kristoforo Našta

-Sakyk, kodėl Tu toks sunkus, Vaikeli?

Lyg visą žemę neščiau ant pečių...
Atsistebėti Milžinas negali
Mažuoju stebuklingu Vaikučiu.

-Aš Tas, Kurio ieškojai, Kristoforai,
Nes tu Pasaulio Viešpatį neši ...
Taip išsipildė Dievo tarno norai,
O amžiams liko legenda graži.

Per upės srovę Milžinas vis brenđa,
O mes - per žemės vargo verpetus.
Kas daro gera - patį Dievą randa,
Nes mylim Jį, mylėdami kitus.

Visus visus mylėsiu iš širdies!
(Gal Kristoforo laimė palydės?..)

Lacrima
1972.07.26

Liaudies Menas ir Atgimimas

Autorė Alė Počiulpaite

Tai laikraščiai, tai televizija laikas nuo laiko paskelbia: ten ir ten atstatytas kryžius, ten ir ten pašventinta nauja koplytėlė. Akys tarsi jau praprato prie tų, sakykum šventų scenų: būrys žmonių išieginiais, kartais tautiniais rūbais pasirėdžiusių, kunigas prieš šventinamo objekto, dažniausiai liaudies meistrų sukurtą.

Atrodo, prisikėlė paprotys: kryžiaus pastatymas - didelė viso kaimo, visos apylinkės šventė į kurią sukvičiama visa statytojo giminė, pažįstami, kurios proga užprašomos šv. Mišios. Atrodo, Lietuva vėl tampa kryžių žeme: iškentėtos kančios, nelaisvės metų pažeminimai ir dvasios kilimas aukštyn tarsi įgauna realų, matomą ženklą. Atrodo, krauju ir ašaromis palaistyta žemė vieni po kito daigina kryžius ...

Kas tai? Praeities restauravimas, nostalgija, atsijusios tradicijos?... Ar su atgimstančiais kryžiais atgimsta ir tikroji Lietuva, mūsų visų dvasia?

Ne tik kryžiai, koplytėlės, nepaprastoji mūsų skulptūra, bet ir visas liaudies menas atveria mums dvasinius pasaulius, liaudies pasaulėjautos savitumą ir grožį dideles menines vertybes. Šiandien pro įvairiausių apnašų sluoksnį į šviesą, į dabartinę gyvenimą kalasi tikrosios meno vertybės, todėl aktualu pažvelgti į tuos daigus per senelių ir prosenelių palikimą, per dabartinių meistrų kūrybos gausą parodose, dailės salonuose, pakelėse ir kapinėse. Aktualu ypač dabar vilčių ir nusivylimų, tikėjimo ir dvasinės sumaišties laike.

Keliautojas svečioje šalyje stengiasi išgyti kokį nors mažmožį, vadinamą suvenyru, kuris jam primintų aplankytą kraštą. Dažniausiai tam pritaikomi liaudies dirbiniai - jų kopijos ar stilizacijos. Tai neatsitiktinumas! - Kiekvienas tikras liaudies meno dirbinyr ar tai būtų kokia skulptūrelė ar praktinės paskirties daiktas turi nepaprastai didelį estetinį, dvasinį krūvį, atspindi tautos charakterį, etninį savitumą, Lietuvos liaudies dirbiniai irgi atlieka tą vaidmenį. Matyt, atliks ir ateityje. Tačiau labai svarbu, kad tai nebūtų tik tuščia forma sveičiui pasigirti, o gal ir neblogai pasipelninti, kad tuo nesumenkintume paties liaudies meno ir neapribotume vien suvenyro funkcija. Svarbu tas brangias per daugelį amžių sukauptas ir subrandintas vertybės aktualizuoti, susieti su dabartiniu tautos ir kiekvieno žmogaus gyvenimu.

VASARIO 16

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metinės šiemet buvo ne tokios smagios kaip kitais metais. Ant jų litėdesio šešėlių metų sausio 13 dienos Vilniuje sovietinių smogikų pralietas lietuvių kraujas. Tačiau iškilmingumo ir šiemet netrūko, nes buvo dviguba šventė - kartu paminėtas ir Vasario 16 gimnazijos keturiasdešimtmetis.

Vasario 16 iš pat ryto Romuvos pilies bokšte iškelta mūsų trispalvė. Minėjimas pradėtas popiet perpardytose Huttenfeldo katalikų ir evangelikų bažnytelėse. Katalikų šventyklė buvo išpuosta gėlėmis gausiau negu įprastais šventadieniais. Prie altoriaus stovėjo tautiniai drabužiais apsirengę mokiniai su Lietuvos vėliava. Sv. mišias aukėjo Vokietijos liet. katal. sielovados direktorius prel. Antanas Bunga su lietuviškai kalbančiu kun. Fischer iš Leipzigo, italų kun. Audisio iš Mainzo, kun. K. Senkum iš Stuttgarto ir mūsų gimnazijos kapelionu kun. E. Putrimu. Giedojo solistė Nelė Paltinienė, vargonavo muzikas Arvydas Paltinas.

Savo pamoksle prel. Bunga pažymėjo, kad gyvename tragiškus, bet ne beviltiškus laikus. Kas pasitiki Dievo teisingumu, tam nevilts svetima. 1918 vasario 16 paskelbto

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo akto įgyvendimas pareikalavo nemažai aukų. 14 gyvybių jau pareikalavo 1990 kovo 11 Lietuvos valstybingumo atkūrimo aktas. Duok Dieve, kad jų pakaktų. O šiuo tarpu mums reikalingiausi trys dalykai: patriotinis entuziazmas, vieningumas ir svetimtaučių informavimas. Mūsų dabartis ir ateitis Dievo rankose. Evangelikų bažnyčioje lietuviams pamaldas laikė kun. Fr. Skėrys. Jis ir pamokslą apie sunkų mūsų tautos kelią į laisvę pasakė. Tada visi susirinko į Lietuvos ir Vokietijos

vėliavomis, vyčiu bei gėlėmis išpuostą Huttenfeldo Burgerhaus'os salę. Sugužėjo apie 500 lietuvių ir jų svečių. Beveik pusę salės sudarė Vokietijoje buvoje tautiečiai iš Lietuvos.

Minėjimas pradėtas gimnazijos choro ir visų kartu sugiedotais Lietuvos ir Vokietijos himnais. Abu kapelionai - kun. E. Putrimas lietuviškai ir kun. Fr. Skėrys vokiškai - sukalbėjo maldą už sausio 13 Vilniuje sovietų smogikų nužudytus patriotus. Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Smitas, pasveikinęs garbinguosius svečius ir visus dalyvius pastebėjo, jog 40-sios gimnazijos metinės buvo numatytos daug iškilmingiau paminėti. Paskutiniai įvykiai Lietuvoje neleisdžia šiandien džiūgauti. Savo kalboje direktorius glaudžiai apžvelgė gimnazijos istoriją, susipynusią su mūsų tautos ir išeivijos istorija. Pradžioje gimnazijos padėtis buvo apverktina. Ji pamažu gerėjo, pradėjus mokyklą remti vokiečių valdžiai. Vasario 16 gimnazija tapo Vakarų Europos lietuvių kultūros centru. Šalia gimnazijos čia dar veikia lietuvių kultūros institutas bei Vokietijos LB valdyba, kasmet ruošiančios įvairius renginius. Jei iš pradžios mokykla buvo skirta tik Vokietijos lietuviams, tai dabar joje mokosi daugelio kraštų lietuvių vaikai. Buvę jos mokiniai šiandien stovi ne tik Vokietijos, bet ir kai kurių kitų kraštų lietuvių organizacijų bei institucijų priešaky. (Čia tektų pridurti, kad ir pats kalbėtojas daug metų yra trynęs jo vadovaujamos mokyklos suolą). Keletas buvusių mokinių yra dirbę ir dabar dirba Vilniuje kritiškomis Lietuvai valandomis. Gimnazijos ateitis nežinoma. Kokia ji bebūtų, vadovybė pasiruošusi jai stomus uždavinius išspręsti. Direktorius dėkojo vokiečių vyriausybei ir visiems kitiems už paramą.

Antras kalbėtojas buvo Hesseno socialinių reikalų ministras Karl Trageser. Jis perdavė savo krašto ministro pirmininko dr. Walterio Walmanno ir jo vyriausybės sveikinimus, kuri solidarizuojasi su lietuviams ir stengiasi kaskart paveikiau paremti gimnaziją. Gyrėsi, kad Hesseno kraštas nuo 1984 iki 1990 Romuvos pilies atstatymui, kitų pastatų statybai bei remontams yra paskyręs 2 milijonus ir 350 tūkstančių DM. Gimnazijos išlaikymui skirtos sumos per tą patį laikotarpį padidėjo apie 40%, t.y. nuo 170.000 DM iki 237.000 DM. Jis tikisi, kad ir naujoji (SPD) Hesseno krašto vyriausybė mokyklą taip pat remės.

Hesseno vyriausybės vardu ministras gyrė gimnaziją. Sovietų Sąjungoje ir Pabaltijo kraštuose pastebimų įvykių akivaizdoje ši institucija įgauna vis didesnę reikšmę. Praėjusia savaitę labai didelė dauguma (per 90%) Lietuvos žmonių pasisakė norį turėti laisvą ir demokratine valstybę. Hesseno krašto vyriausybės vardu ministras Trageser kreipėsi į Sovietų Sąjungos prezidentą Gorbačiovą, įskamiai kviesdamas jį išgirsti teisėtą lietuvių reikalavimą ir nenumoti ranka į tautos atsiklausimo rezultatus.

Iškilo pavojus atkristi į nežmonišką stalininę tvarką. Su tokia raida mes negalime ir neturime sutikti. Komunistiniam tautų prievartavimo režimui turi būti pagaliau padarytas galas. Naujoje ir laisvoje Europoje tik tada gali viešpatauti taika ir ramybė, kai visoms tautos bus suteikta teisė laisvai apsispręsti. Ta prasme ministras Trageser drąsino lietuvius tęsti taikias nepriklausomybės atstatymo pastangas.

Abiturientai - Brandos egzaminus šiemet laikė 9 abiturientai. Išlaikė 8.

Vokietijos LB Vald. Inf.

POLITIKOS SESELIUOSE

Sešių Lietuvos partijų vadai pasisako už šalies atstatymą, konstitucijos priėmimą ir seimo bei prezidento rinkimus po to. DDP smerkia buvusių kompartijos narių diskriminaciją, o LLL yra lyg tai už ją.

Algimantas Cekuolis, „Gimtojo Krašto“ redaktorius, siūlo Baltijos Valstybių Sandraugos sudarymą. Visos trys šalys liktų visiškai nepriklausomos, bet gynyba ir ekonomika būtų bendros, o užsienio pasiuntiniai atstovautų kartu Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Tik prie Jungtinių Tautų Organizacijos kiekviena iš Baltijos valstybių turėtų atskirus atstovus.

Maskvos ir Europos Rusijos Arkivyskupas Tadeusz Kondrusevičius, atsiųs į Karaliaučių iš Varšuvos du katalikų kunigus. Klebonui Anupriui Gaurosui jis aiškino, kad tie lenkų kinigai moka rusiškai, taigi lietuviams bus nesunku juos suprasti...

Pagal amerikiečių pareigūnų nuomonę, buv. Sovietų Sąjunga neatsigaus ekonominiai iki ateinančio šimtmečio. Patys rusai sako, kad reikės mažiausiai vienos kartos pakeitimų žmonių kultūros ir psichologijos.

Sovietų ekonominio plano autorius, Gregor Yevlinsky, pasakė savo krašto žinių agentūrai, kad infliacija dabar auga po 3% per savaitę, taigi metinė pasiekia 365%. O žemės alyvos ministeris pareiškė, kad naftos produkcija Sovietų Sąjungoje 1989 m. buvo 570 milijonų tonų, 1990 m. 500 mil. tonų, o ateinančiais 1991 m. ji būsianti tik 440 mil. tonų, ir jos eksportui nebeliks.

Gorbačiovas pagrasino atsistatydinti, jeigu nepavyktų sudaryti ekonominės respublikų konfederacijos.

Maskva sustabdė rublių tiekimą Ukrainai, o ši žada išleisti savus pinigus, dėl kurių spausinimo jau yra sustarta su Kanada.

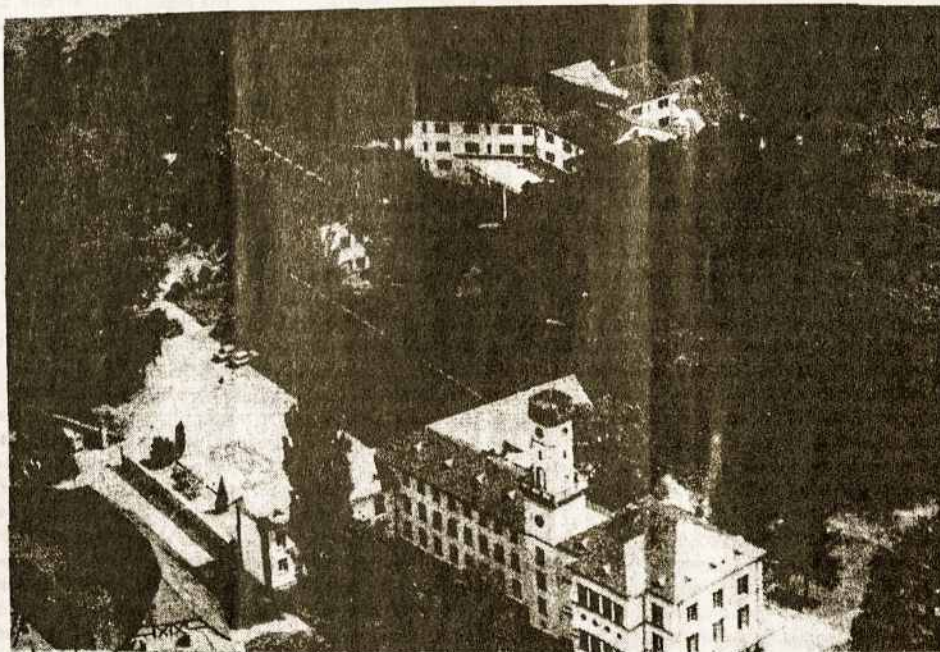
Geltona-melsva Ukrainos vėliava plevėsuojė ant Kievo komunistų partijos centralės stiebo. Kartu pranešama, kad Ukrainos biudžetas yra išbalansuotas, atseit, *jai einasi geriau negu Rusijai.*

Karo viceministras generolas Grachev pranešė, kad sovietų armija bus sumažinta visu 50% ir liksianti nuo 2-ųjų iki 2,5 milijonų dydžio.

Kroatiai atėmė iš serbų armijos 100 tankų, dar daugiau šarvuotųjų ir artilerijos pabūklų. Be to, jiems pavyko užimti keturias serbų igulas esančias kroatų teritorijoj.

Prez. Bush'as, atrodė, laimėš dvikovą su žydų lobistais bei Izraelio valdžiai. Pagal prezidento reikalavimą, \$10 milijardų paskolų Izraeliui garantijų svarstymas būsias atidėtas keturiem mėnesiam. Eina gandai, kad min. pirm. Shamirui teksią atsisakyti nuo Eretz Izraelio siekio ir grąžinti okupuotas arabų žemes.

Prancūzijoje ir Vokietijoje, ypač jos rytinėje dalyje, auga rasizmas. nukreiptas prieš svetimtaučius imigrantus. Vien vokiečioj buvo užregistruoti 400 puolimų prieš imigrantų nuosavybes ar net asmenis.



Vasario 16 gimnazija Lempertheim, Vokietija, kaip ji atrodo iš lektuvo.

Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos generalinis sekretorius F. Mayor lankėsi Pabaltijo valstybėse, su tų šalių vyriausybėmis viršūnėmis tarėsi dėl UNESCO bendradarbiavimo su Pabaltijo kraštais ir dėl tų kraštų įsijungimo į UNESCO organizaciją. Generalinis sekretorius F. Mayor

vizitą Pabaltijyje pradėjo Taline, kur pasimatė su Estijos prezidentu, ministru pirmininku, užsienio reikalų ministru ir kultūros ministru, aplankė Estijos mokslų akademiją. Iš Talino UNESCO generalinis sekretorius nuvyko pasimatymam į Rygą, o po to į Vilnių. Kaip minėjome, UNESCO

organizacijos centre, Paryžiuje, Lietuvos simfoninis orkestras atliks du koncertus nuo Cernobilio katastrofos nukentėjusiųjų, ypač vaikų, naudai. Koncertai vyks UNESCO paskelbtos pagalbos Cernobilio aukom programos rėmuose.

LRTV

Tėvynainio pastabos

Skaudūs sausio 13 d. įvykiai Lietuvoje ir susidariusi padėtis nežadėjo malonaus pobūdžio. Ilgai varščiau, kol nusprendžiau atšvesti gimtadienį Kaune, stebėti IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynes. Šį kartą iškviatimo procedūra ir su viza susiję reikalai pareikalavo net 3 mėnesių. Daug pastangų ir pridėtinų išlaidų prireikė, kol atėjo iš Sydnejaus SSSR konsulato viza pusantros dienos prieš sėdant lėktuvan. Keletą kartų prireikė keisti kelionės datas. Gimtadienį atšvenčiau virš Ramiojo vandenyno, o vardadienio valandomis stebėjau mozaikišką Sibiro platybę. Apėmė nemalonus ir gailėstį keliąs jausmas: juk tenai šimtai tūkstančių tautiečių ilgus metus kentė baisią vergovę. Tūkstančiai nekaltų aukų ten paliko be ženklo. Maskvos aerouoste pasų kontrolierius neskubėjo (kaip ir visuomet), tačiau muitininkė paliko malonų įspūdį. Pakeliui į Kauną perbėgo mintis, kad gali pasitaikyti atvejai išgirsti žvaigždėto pareigūno užklausimus „(...) turist?“ ir jo neištartas žodis „von“ ...

Pirmąsias buvimo dienas pajaurino įspūdingos žaidynių atidarymo iškilmes. Skaudi žinia apie pasaulišką pasienio muitinės tarnautojų ir policininkų žmogudystę sukretė tautą. Priėję karstų nuskambėjo Aukščiausiosios Tarybos pirmininko V. Landsbergio atsakas „(...) omon - von“. Lygiai po mėnesio užgruovo įvykiai nusubėgė pasauli, suardę sovietinės santvarkos pamatus ir galutinai išlaisvinę Lietuvą. Įdėmiai sekėme televizijos ekraną - Maskvos gyventojų pasipriešinimą, nors jų padėtis buvo kur kas palankesnė ir pareikalavo tik kelių gyvybių. Jie pakartoję Lietuvos parlamento rūmų gynybą taktiką.

Labai malonu, kad galutinė Lietuvos išsilaisvinimo diena sutapo su mano buvimu tėvynėje, ir jos padangėje užgeso raudonoji žvaigždė. Nepriklausomą Lietuvos Respubliką pripažįstančiųjų valstybių skaičius didėjo su kiekviena diena. Netrukus Lietuva įsijungs į laisvųjų tautų bendriją. Simtatūkstantinė okupacinė įgula paliks kraštą. Baigėsi iškvietimai ir abejonės dėl vizų. Padaugės tautiečių, norinčių aplankyti Lietuvą. Pakartotinai atvykstantieji išdrįsta pareikšti sveiką kritiką bei konstruktyvaus pobūdžio pastabas. Dabar atsidaro siena į Vakarų ir į Šiaurę: mus stebės svetimšaliai. Linkėtina, kad pasireikštų iniciatyva pagražinti, atnaujinti aplinką, eiti prie didesnės tvarkos. Mandagumas palengvins spręsti problemas.

Atkurtojo Vytauto Didžiojo karo muziejaus aplinka primena laikus, kuomet bokšte plevėsavo valstybinė vėliava (1940 m. pasitaikė proga ją nuleisti). Įdomu, ar kauniečiai pritarę minčiai pagerbti nuo 1941 m. žuvusiųosius tėvynėje ir tremtyje varpo dūžiu (ar jo įrašu) vidudienį. Siūlyčiau bokšto nuleidimą pažymėti trimito garso įrašu. Gal ateityje bus vėl įvestos tradicinės vėliavos nuleidimo ir žuvusiųjų pagerbimo apeigos. Deja, bokšto šėšelyje išliko statula suklydusios poetės, kuri sukūrė poemą tautos budeliui.

Lietuvos gyventojams susidarys galimybė laisvai keliauti į užsienį. Ne vienam kils nors ieškoti būdų tenai pasilikti. Deja, jie patirs daug

nusivylimų ir tiktai vienam kitam pasiseks pradėti nepavydėtina egzistencija. Lietuvai reikalingi energingi ūkininkai, įvairių sričių specialistai.

Lietuvos Respublika įves naujus vidaus ir užsienio pasus. Paminėsiu įdomų faktą. Lietuvai netekus nepriklausomybės, Londone veikianti atstovybė turėjo

teisę išdavinėti užsienio pasus. Man Lietuvos piliečių išduotas 1952 m. pasas sukėlė nuostabą konsulatams. Tačiau pasą vizavo keliaujant iš Australijos į Pietų Ameriką ir atgal. Naujieji Lietuvos Respublikos užsienio pasai taip pat sukels didelį susidomėjimą, tačiau niekad nekils abejonių dėl jų juridinės galios.

Prieškarinės ir priverstinės

emigracijos tautiečiai nepaliaujamai kovojo dėl Lietuvos išlaisvinimo. Sugrįžus Lietuvai į laisvųjų tautų bendriją, šioji veikla užsibaigia. Dabar plėsis kultūriniai ryšiai, ekspertų vizitai, labdaros veikla. Laisvos ir atsistatančios Lietuvos darbų gaires nusako mūsų himnas.

Ceslovas Vištakas

„Kauno Tiesa“ Nr. 180

Gal trojos arklys?

1991.IX.4 žmonių kongreso deputatams Jeltsinas pareiškė, kad Rusija neturi intencijų būti „dideliu broliu“. Rusija bus lygi su visomis respublikomis, bet apsisukęs pabrėžia: „Rusija gins rusų interesus gyvenančius už Rusijos ribų“. Kitaip sakant, okupanto atvežta penkta kolona visuomet bus priežastis „ginti rusus už Rusijos ribų“. Jis nieko nepasakė, kad mažumos turi vykdyti krašto įstatymus arba grįžti namo. Jeltsinas irgi nieko nepaminėjo, kas saugos lietuvių mažumų teises ir kas jas gins. Derybose su Rusijos atstovais Lietuvos Vyriausybė turi būti labai apdairi ir neduoti jokių pažadų ar įsipareigojimų už aciu. Už kokį aciu? Kalbant apie mažumas - ar tai nėra Trojos arklys Lietuvai?

Lietuvių tauta dar nespėjo pilnai atskleisti Laisvės žiedo, ir jau matome tų mažumų veiklą. Jadinsvininkai rėkia, kad Lietuvos Vyriausybės jau pradėjo priespaudos akciją prieš lenkų mažumas. Yra savaime aišku, kad ta raudona blakė bando ir bandys pakenkti mūsų Nepriklausomybės eigai. Kyla klausimas, kodėl jie nori būti mažuma ar reikalauti autonomijos, jei Lenkija yra tik už durų? Kodėl Lenkijos vyriausybė nepaneigia jų egzistavimo ir norus, jei Lenkų valdžia neturi jokių intencijų į Lietuvos žemę? Kodėl lenkų valdžia nepakviečia tuos „patrijotus“ grįžti namo ir nebūti mažuma? Kaip jau minėjau anksčiau, tas pats tinka ir rusams. Tik antrą dieną po sovietų

pripažinimo mūsų Nepriklausomybės, Amerikos rabinas ir 1991.IX.8 SBS radio žydų valandos komentatorius pradeda šmeižto akciją prieš Lietuvius Tautą. Atseit, prokuroras A. Paulauskas „atleidžia“ kaltę tūkstančiams nacių karo nusikalteliams ir dar tūkstančiai laukia „rehabilitacijos“ ir kompensacijos. Yra šlykštu ir klausytis tų zionistų melo. Jie net tvirtina, kad ir mūsų Vyriausybėje yra nacių karo nusikaltėlių. Atrodo, kad visa Lietuva yra karo nusikaltėliai. Kodėl jie nieko nekalba apie šimtus milijonų CEK, GPU, NKVD, ar KGB aukų ir kas vadovavo tiems komunistų žmogžudžiams. Amerikos ir Australijos apylinkių valdybos turėtų tuojuo atsakyti į tuos zionistų žmeižtus ir reikalauti atsiprašymo. Tokie neatsakingi kaltinimai tikrai nesulauks draugų ne tik Lietuvoje, išėivijoje bet ir pasaulio akyse. Zionistų agentai turi vieną kartą suprastį, kad ir kitų tautų motinos verkė kruvinom ašarom.

Kova už pilną laisvę dar toli gražu nesibaigė. Vieni iš svarbiausių kovos siekių yra jau minėta mažumų problema ir rusų kariuomenės stovėjimas Lietuvos teritorijoje.

Kas liečia raudonarmiečių buvimą mūsų krašte. Kremliaus pasiteisinimas - kad kolkas Rusijoje nėra vietos jiems patalpinti. Tai yra daugiau kaip vaikiškas argumentas. Kiekveinas raudonarmietis turėjo

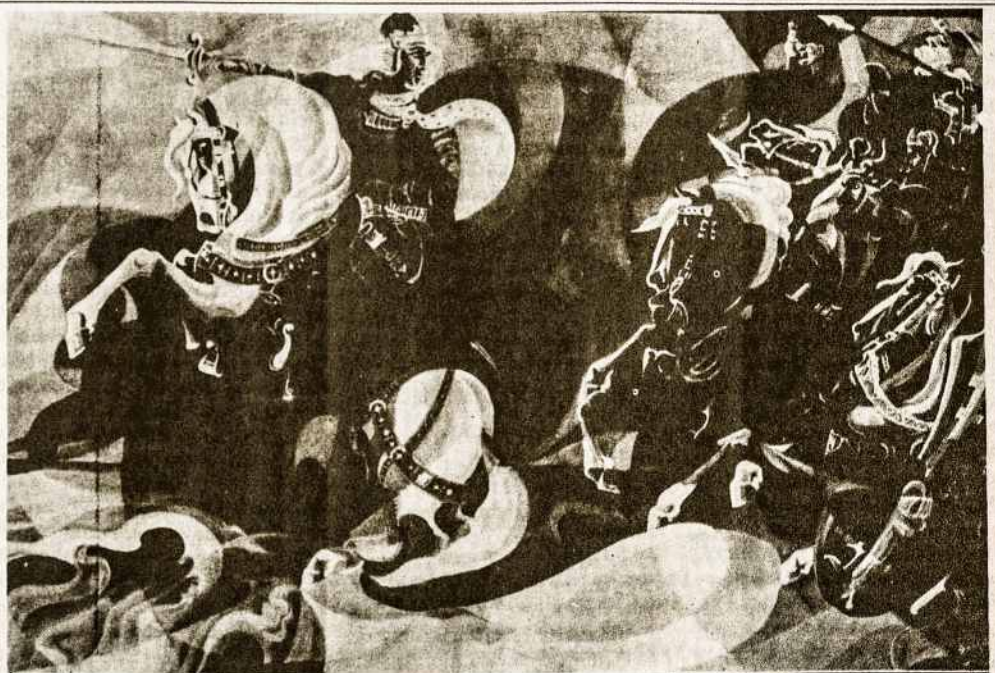
ateiti iš kokio nors kolhozo ar kokios nors „zemlankos“, taigi gali ir grįžti iš kur atėjo. Dar reiktų pažvelgti į Rusijos skelbiamą plotą - 17,02 mil. km2. Ir jei visa penkta kolona ir armijos nariai grįžtų namo, krašte būtų apie 130 milijonų žmonių. Kaip Kinija gali sutalpinti virš vieno bilijono žmonių plote 9,5 mil. km2. ty. apie šešius kartus daugiau gyventojų daug mažesniame plote. Dar geresnis pavyzdys yra Indija su žemės plotu 3,2 mil. km2. ir žmonių apie vieną bilijoną. Palyginus su Rusija, beveik šešius kartus mažesniame plote, Indija sutalpina gerus penkiuos kartus daugiau žmonių. Ką Maskva nori apgauti? Kiek atrodo, iki šiol jai sekasi „apšauti“, JAV ir Vakarų pasaulį. Maskva verkia, kad neturi žmonių nuimti javus, bulves ir kitokius ūkio produktus ir todėl viskas pūva laukuose. Vargšai irgi verkia, kad nėra pakankamai traktorių, sunkvežimių ir jiems kūro. Koks melas! Po Kremliaus komanda yra apie penki milijonai stiprių sveikų vyrų. Kodėl jų nepanaudoja žemės darbams, derliaus nuėmimui? Irgi kodėl nepanaudoja kariuomenės traktorių, sunkvežimių ir kūrą, kurio kariuomenei neturūksta. Kariuomenės išteklių panaudojimas atneštų daugiau naudos tuščiam sovietiniam pilvui negu triuškinimas nekaltų žmonių. Ir svarbiausia, kad jokios komplikotos logistikos nereikia, nes po visą okupuotą teritoriją yra išmėtytos karinės bazės.

VYTMAS

Lietuva ir Šiaurės Korėja užmezgė tarpusavio diplomatinis ryšius ambasadorių lygyje, paskelbė bendrą pareiškimą, kuriuo

įsipareigoja vystyti tarpusavio bendradarbiavimo santykius įvairiose gyvenimo srityse. Š.Korėja, anksčiau buvusi Maskvos artima

sajungininkė, dabar - drauge su Kinija, Vietnamu ir Laosu, yra viena paskutiniųjų komunistinio režimo tebevaldomų pasaulio šalių. LRTV



Dail. Jurgis Juodis VYTAUTAS PRIE JUODUJU MARIŲ

SYDNEJUS

„Ateities“ 80 metų jubiliejus

Rugšėjo 1 d. Sydnejaus ateitininkai iškilmingai minėjo „Ateities“ žurnalo ir ateitininkų organizacijos įsikūrimo 80-tąjį jubiliejų.

Iškilmingas šv. Mišias atšavo Dvasios vadas prel. P. Butkus MBE, detalų pamokslą iš ateitininkų veiklos, nuo organizacijos įsikūrimo pasakė kun. P. Martuzas. Ateitininkų Birutės Aleknaitės ir Justino Ankaus vadovojamas „Dainos“ chorui giedodamas pamaldose suteikė ypatingą iškilmingumą minint šį jubiliejų.

Tarp kitų ateitininkų, sendraugių, dalyvavo ir Lietuvos ateitininkų chore dainavęs Alfonsas Giliuskas.

Po pamaldų minėjimas vyko Lietuvių namuose. Gražiai išpuoštoje salėje susirinko virš šimtinės dalyvių. Įdomią foto parodelę iš ateitininkų gyvenimo paruošė Jadvyga Burokienė.

Minėjimą atidarė Sendraugių pirm. A. Kramlius, supažindindamas svečius su šventės reikšme. Invokacijos laiku, kurią skaitė prel. P. Butkus, buvo prisiminti amžinybėn iškeliavę ateitininkai: Marija Slavėnienė, Andrius Choda, muz. Kazimieras Kavaliauskas, Juozas Dirginčius, Algis Vasaris, Arvydas Pukas ir Bernardas Sarkauskas.

Savo laiku aktyvus ateitininkų globėjas dr. A. Mauragis skaitė įdomią ir turiningą paskaitą iš ateitininkų veiklos barų nuo jų organizacijos įsikūrimo 1911 metais.

Prel. P. Butkus kūryba „Ateitis 80 metų praeity“, skaitė Vytautas Juška. Visada artimas krikščioniškos minties žmonėms, poetas Juozas Almis Juragis deklamavo savo kūrybą „Svajonė apie gyvenimo dienas, tu šypsokis žemei, linkėjimai žmogui ir renku pajūryje kriaukle“. Jaunasis Antanas Sarkauskas padeklamavo Maironio eileraštį „Neužtvenksi upės bėgimo“. Tai kitas jaunuolis pradėjęs savo jaunus žingsnius ateitininkų organizacijoje yra pilnai subrendęs ir sąmoningas Australijoje gimęs jaunuolis, kuris savo gražia lietuvių kalba gali sugėdinti ne vieną iš mūsų vyresniųjų.

Visuomeninio gyvenimo pradžią gavo ateitininkų organizacijoje ir dabartinai „Dainos“ choro dirigentai Birutė Aleknaitė ir Justinas Ankus, kurių vadovaujamas „Dainos“ choras gražiai sudainavo „Audros siaučia“, M.K. Klajūno, „Joninių dainą“ V. Budrevičiaus, „Ko liūdi putinėli“ harm. J. Naujalio ir „Sia naktelė“ St. Simkaus. Minėjimas baigtas „Dainos“ chorui giedant ateitininkų himną. Pasibaigus oficialiai daliai prie turtingo tortų stalo kuriuos iškepė ateitininkės ir jų draugės, rinkiaivosi gausi svečių eilė. Dėkingi esame Sydnejaus ateitininkams, kurie davė progos šioje šventėje plačiau susipažinti su ateitininkų organizacija.

Tautos šventė Sydnejuje

Rugšėjo 8 d. Sydnejaus Apylinkės valdybos buvo suruoštas Tautos šventės minėjimas, kuris atšvėstas džiaugsmo ir padėkos ženkle.

Iškilmingos šv. Mišios buvo atšautos prel. P. Butkaus už Lietuvos laisvės kovotojų ir dabartinę Lietuvos vyriausybę.

Labai jautrų ir prasmingą pamokslą pasakė šia istorinę dieną Kun. P. Martuzas. Pamaldų metu giedojo „Dainos“ choras, vad. Birutei Aleknaitėi ir Justinui Ankui. Su vėliavomis dalyvavo Ateitininkai, Apylinkės valdyba, Ramovėnai, Sauliai ir Sporto klubas „Kovas“. Garbės svečių tarpe buvo Lenkijos Generalinis Konsulas Dr. Grzegorz Pienkowski, Pavergtų Tautų Vicepirm. Michael Darby, TFP organizacijos atstovas Mark Halliday, Lenkų savitraščio Wiedmosci Polski redaktorius Dumim- Karwichi MBE ir kiti Lietuvos draugai. Pamaldas filmavo SBS televizija.

Po pamaldų minėjimas buvo Lietuvių namuose, į kurį atsilankė apie 300 tautiečių. Minėjimą atidarė Apylinkės pirm. A. Giniūnas. Invokaciją skaitė prel. P. Butkus MBE. Visa minėjimo eiga pravedė inž. Vytautas Juška. Prelegentas Anskis Reisgys savo paskaitoje plačiai palietė istorijos laikotarpį ir Vytauto įtaką, ne tik Lietuvoje bet ir visoje Europoje...

Prel. P. Butkus apdovanojo Sv. Kazimiero medaliais Lenkų Generalinį Konsulą Dr. G. Pienkowski, Michael Darby Pavergtų Tautų vicepirmininką, Hon. Bryan Vaughan MLC ir TFP organizaciją, kurią atstovavo Mark Halliday. Lenkijos Konsulas sakė, kad apie tai informuos savo vyriausybę Lenkijoje. Dunin Karwici per ilgus metus tvirtino, kad Vilnius yra Lietuvos sostinė. Šia proga susijaudinęs, dėkojo Dievui, kad jį palaikė gyvą iki šios dienos ir prižadėjo sekančiais metais aplankyti Lietuvos sostinę Vilių - ne Wilna.

Jautrius sveikinimus perdavė viešnia iš Lietuvos Salomėja Diglytė-Ciciskina. Sugriuvus visoms uždangoms viešnia kvietė jungtis į bendrą darbą atstatant Lietuvą.

Meninėje dalyje girdėjome deklamatorę Magdaleną Kavaliausienę, mūsų populiarią Sutartinę, kuri padainavo, Prabilkite, Oi tu kleveli, Pavasari paukščiai, Išlėk sakale ir Jei ne auksinės vasaros.

„Dainos“ choras vad. Birutei Aleknaitėi ir Justinui Ankui su pakilusia nuotaika žavėtinai padainavo: Oi toli, toli St. Zilevičiaus, Audros siaučia, M.K. Klajūno, Laisvės varpas A. Vanagaičio ir Graži žemė V. Juozapaičio. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Minėjimą filmavo SBS TV. Po minėjimo buvo bendra vakarienė su garbės svečiais.

ALB Sydney Apylinkės visuotinis susirinkimas

Rugšėjo 22 d. kaip šauktas įvyko Sydney Apylinkės visuotinis narių susirinkimas, Lietuvių namuose.

Susirinkimas pradėtas pusę valandos vėliau 2 val. p.p. dalyvaujant 68 asmenims su balsavimo teise.

Atidarydamas susirinkimą pirm. A. Giniūnas pakvietė į prezidiumą Bronių Stašionį pirmininkauti ir Algį Dūdaitį sekretoriauti. Į

mandatų komisiją pakviesti: Vincas Danta, Viktoras Gaidžionis ir Irena Dūdaitienė. Sie pareigūnai buvo susirinkimo vienbalsiai priimti.

Pradėdamas darbą prezidiumo pirmininkas Br. Stašionis pakvietė tylos minutei pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę.

Pirm. A. Giniūnas savo pranešime sutrauktai pranešė apie buvusios valdybos veiklą. Iždininkė Jadvyga Mickienė padarė finasinį pranešimą. J. Mickienė religingai sėdėjo Lietuvių klube kas sekmadienį rinkdama aukas „Pagalba Lietuvai“ fondui. Sydnejuje sutelkta virš 50 tūkstančių dolerių. Dalis šių pinigų jau perduota Krašto valdybos žinion, o kita dalis dar randasi Sydneje Apylinkės žinioje, Talkoje. Revizijos komisijos pranešimą padarė Vytautas Patašius, pagirdamas pavyzdinčiai vedamas Kasos knygas.

Į sekančią valdybą buvo išrinkti: Jadvyga Mickienė, Vytautas Juška, Antanas Kramilius, Gražina Grybaitė ir Angelė Stasiunaitienė. Kandidatais paliko dr. A. Viliūnas ir Povilas Laurinaitis.

Skaičiuojant balsus buvo padaryta organizacijų pranešimai. Saulių kuopos vardu pranešimą padarė St. Pačesa. Jis daugiau informavo apie Lietuvos Saulių veiklą, tai pastebėjo prezidiumo pirmininkas. Sporto klubo ir SBS radijo pranešimus padarė E. Lašaitis. Dėl sportinės veiklos nusiskundė, kad brangiai kainuoja treniruotė salės. Dalį šių išlaidų padengia Viktoro Šlitterio parūpinami video filmai iš Lietuvos kronikos, kas yra rodoma Lietuvių klube. Raštiškus pranešimus patiekė iš Ateitininkų, Ramovėnų, Pavergtų Tautų Tarybos ir Fairfield Multicultural Society veiklų, jų ekzekutyve dirbęs A. Kramilius.

Sydneje Lietuvių klubo bibliotekos pranešimą padarė jos vedėjas Bronius Stašionis. Nusiskundė, kad mažėja skaitytojai. Dalis knygų yra pasiūsta į Lietuvą. Finasiniai biblioteka stovi gerai, bet skaitytojų ir pirkėjų trūksta.

Einamuose reikaluose Jonas Zinkus kritiškai kalbėjo apie ilgą paskaitas mūsų minėjimuose, kai yra svetimausių svečių. Kritiškai įvertino „neišparduotų“ medalių dalinimą.

A. Kramilius atsakydamas nusistebėjo, kad Lietuvoje žmonės ir mirę ir kalėjimuose sėdėjo virš 50 metų, o mes čia būdami laisvėje jau burbame dėl pusės valandos paskaitos.

A. Kramilius atsiprašydamas Lenkų Konsulo už ilgą lietuvišką kalbą, gavo tokį atsakymą: „Man jūsų kalba tai muzika, ir aš visai dėl jos nenubodžiauvau.“ Australas Michael Darby dalyvavęs Tautos šventėje prašė parašyti keletą trumpų kalbų lietuviškai, kurias jis nuvykęs į Lietuvą galėtų pasakyti. Gėda mūsų žmonėms, kad jie jau nenori nieko žinoti apie mūsų tautos praeitį. Senelis Vytautas gal grabe apsvirtė, kai užbėgęs į sceną vienas tautietis reikalavo nutraukti paskaitą. Br. Stašionis taip pat priminė, kad tik mažą mūsų dalelę išdriso pakelti šūkį „Laisvės Lietuvai.“ A. Kramilius naujos valdybos vardu padėkojo už pasitikėjimą ir susirinkimas baigtas Tautos himnu. Kor.

Geelongas

Pranešimas

S.m. spalio mėnesio 20 dieną sekmadienį 3 val. p.p. Geelong'o Lietuvių namuose šaukiamas metinis Lietuvių Sąjungos klubo narių ir rėmėjų susirinkimas su sekančia darbotarke:-

1. Susirinko atidarymas.
2. Prezidiumo kvietimas.
3. Mandatų komisijos rinkimai.
4. Preitų metų visuotinio susirinkimo protokolo skaitymas.
5. Pranešimai:-
 - a) Pirmininko
 - b) Kasininko
 - c) Revizijos Komisijos
6. Pranešimų diskutavimas ir metinės apyskaitos tvirtinimas.
7. Naujos valdybos rinkimai, renkama iš penkų narių įskaitant ir vicepirmininkę moterų reikalams. Revizijos Komisija renkama iš trijų narių.
8. Klausimai ir sumanymai.
9. Susirinkimo uždarymas.

Atkreipiamas visų narių dėmesys, kad nesusirinkus pilnam narių kvorumui, numatytas susirinkimas prasidės paskelbtu laiku ir bus laikomas teisėtas.

Po susirinkimo turėsime karštą vakarienę nariams apsimokėjusiems nario mokesti už 1991 nemokamai, o svečiams tik po \$4 nuo asmens.

Gėrimais kiekvienas apsirūpina pagal skonį. Kviečiame visus atvykti nurodytu laiku ir bandysime susirinkimą pradėti punktualiai. Iki malonaus pasimatymo susirinkime... Geel. Liet. Sąjungos klubo valdyba

Pranešimas

Noriu pranešti, kad padariau žygį su ABC ir televizijos 2-ju kanalu, kad truputį daugiau informuotų Australijos visuomenę apie Lietuvą. Ryšium su tuo šiuo metu Peter Couchman su savo grupe (televizijos produkcijos grupė) keliauja į Lietuvą paruošti programą apie mūsų tėvynę atgavus laisvę. Nors toji programa skirta Australų visuomenei, manau, kad ji bus įdomi ir lietuviams.

Balys Stankūnaičius - Lietuvos Respublikos Prekybos ir Turizmo atstovas

Pabėgėliai iš komunistinių kraštų

Komunistinės sistemos krachas pagimdė problemą, apie kurią ilgus dešimtmečius niekas nebuvo galvojęs - Vakarų kraštuose sparčiai didėja pabėgėlių iš rytų Europos kraštų. Vokietijoje kasdien apie 500 žmonių pasiprašo politinio prieglobsčio. Daugelį šių žmonių į Vakarų kraštus atveda lengvesnio ir turtingesnio gyvenimo mirazas. Ankstesnių metų spauda, televizija ir nuogirdos daug kam padėjo susidaryti įspūdį, kad čia jų laukiaama išskėstomis rankomis, kad kiekvienas bus pasirūpinta. Tačiau, kaip oficialiai pareiškė Vokietijos vyriausybės atstovas spaudai, tik apie aštuoni procentai pabėgėlių gali tikėtis penkų metų bėgyje gauti teisę gyventi ir dirbti Vokietijoje. Likusieji anksčiau ar vėliau bus priversti apleisti šalį arba bus iš jos iškeldinti. Imigrantų problema Europos Ekonominės bendrijos šalyse yra numačiusios bendrai apsvarstyti ateinančių rudenį. Turėtų būti suvienodinti imigracijos įstatymai.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Pakrikštyta Ramuna Marija Sadauskaitė, dukrelė Aurelijos (Dobilevičiūtės) ir Fausto Sadauskų. Krikšto tėvai: Andrius Danius ir Saulutė Marija Froebel.

Gyvojo Rožančiaus Brolijos metinės šv. Mišios ir susirinkimas Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvos Namuose spalio 19 d., šeštadienį, 2 val. po pietų.

Juozas Pelenauskas, inžinierius, 67 m. amžiaus, esimo nelaimėje mirė spalio 1 d., giliame liūdesyje liko žmona Angelė, dukterė Rita, sūnus Eimutis. Rožančius kalbėtas Monkhouse laidotuvių koplyčioje, laidotuvių šv. Mišios šv. Jono bažnyčioje spalio 7 d. ir palydėtas į Springvale krematoriumą. Už jo vėlė šv. Mišioms aukojo: J. Balčiūnas, J. Bražienė, M.S. Eimučiai, E. Juškevičius, Antanina Kalvaitis, Rozė Klimienė su šeima, S.J. Kiršai, Petras Mažylis, B.J. Oželiai, A.H. Petrauskai.

Geelonge lietuviškos pamaldos šv. Jono bažnyčioje spalio 20 d. sekmadienį 9.30 val.

Geelonge Tautos Sventės minėjimo aprašyme korespondentai nepaminėjo, kad pagerbus žuvusius už Lietuvos laisvę, Apylinkės pirm. Otto Schrederis Invokacijai pakvietė ALK Federacijos Igaliotinį Vládą Stuikevičių, kuris išreiškė padėką Dievui už didįjį stebuklą Lietuvai, sulaukus Lietuvos Nepriklausomybės pripažinimą iš pasaulio valstybių.

Adomas Uselis (Adams), savanoris kūrėjas, slaugomas Anderson gydykloje, Prahnan. Jam suteikti Ligonių Sakramentai.

Stasė Uselienė (Adams) mirė Alfred ligoninėje, spalio 7 d.

Sydnejus

Spalis - rožančiaus mėnuo. Ar dar reikia priminti, kad šių metų spalio mėnuo ypač su džiaugsmu ir dvasios pakilimu kalbėtume rožančių būkime tikri Marijos vaikai: kad mokame ne tik prašyti, bet ir padėkoti. Padėkoti už brangiąją laisvę, ir už daug dvasinių malonių. Bet nepaliaukime ir dar daugiau jų prašyti: kantrybės nedatekluose, ištermės atkūrimo darbuose, o ypač vienybės ir meilės visuose ateities žygiuose! Tegus Marija skęsta padėkos žieduose, o maldų sudėtos puokštės - paguoda ir

viltimi visus apjuosial

Vėl prisiminkime mirusius. Darbų ir rūpesčių dienose, tėvynės laisvės džiaugsmo bangose - nepamirškime ir žuvusių karžygių, o taip pat ir savo mirusių artimųjų. Siemet Visų Sventųjų šventė - lapkričio 1 d. yra penktadienį, o vėlinės - lapkričio 2 d. yra šeštadienį. Natūraliai sekmadienis būtų šių švenčių taša. Bet lapkričio 3 d. Baltai organizuoja Padėkos pamaldas. Tad vengiant perpildymo, o kapinėse susigrūdimo, mirusių paminėjimą tenka atkelti į spalio 27-tą sekmadienį.

Pamaldos už mirusius. Sekmadienį spalio 27-tą Gedulingos pamaldos už visus mirusius paraprijų bei artimuosius Tėvynėj, St. Joachim bažnyčioj Lidcombe 11.30 val. - jau vasaros laikui Pamaldų giesmės už mirusius atliks „Dainos“ choras, vadovaujamas B.Aleknaitės ir J.Ankaus. Gausiai priimdami šv. Komuniją, sukalbėkim ir maldai-atlaidams už mirusį laimėti. Norintieji atskirų Mišių - užprašo pas kunigus.

Kapinių lankymas. Tuojau po šv. Mišių visi maloniai kviečiami į Lietuvos kapines Rookwood prie savo mirusių kapų, papuoštų gėlėmis ir žvakutėmis. Bus paminėti visų šiais metais mirusių vardai bei kitos maldos ir giesmės. Palikę rūpesčius ir darbus, pabūkime mintimis ir maldomis savo brangių mirusių ir Tėvynės karžygių atminimel

Statysime kryžių. Kryžius yra ne tik mūsų vergijos kančių simbolis, bet ir viltingos pergalės ir laisvės ženklas.

Atgautos laisvės Tėvynėje padėkai ir atminimui išreikšti ir čia Sydney pastatykime paminklinį - lietuvišką kryžių prie šv. Joachim bažnyčios Lidcombe. Tai būtų atmintis ir mūsų paraprijai, kur jau per 28 metus plaukia mūsų maldos ir giesmės už Tėvynę.

Jau gautas Monsignor J.Meany labai palankus pritarimas ir pradėti planai bei kiti pasirėngimo darbai šio paminklinio Kryžiaus Sydney pastatymui.

Tikiuosi lietuvių bendruomenės ir visu parapijiečių pritarimo, o ypač reikalingos paramos.

Reiktų, kad tai būtų realizuota dar šiais metais!

Nuoširdžiai Jūsų Pre. P. Butkus,
Sydney Lietuvių Kapelionas

nariai - Aldona Butkutė ir Gabrielius Zemkalnis.

Vincas Ališauskas ALF izdininkas

„Tėviškės Aidams“ aukotojų sąrašas rugsėjo mėn. 1991 m.

Bažnytinė rinkliava - Sydney - \$235.80, Prel. P. Butkus MBE paaukojo \$100. Po \$50 aukojo: Z. Poškaitis ir Adelė Varkalienė. Aukojo \$30 H. Petrauskas. Aukojo \$25 J.M. Antanaičiai, Aukojo \$20 V. Stagis. Po \$10 aukojo: Petras Burokas, St. Einikis, V. Maleckas, Mrs. V. Narušis, Mr. Mrs. M.O. Rudys, Po \$5 aukojo: Mrs. M. Eidejus, R. Klimienė, M. Lingienė ir Šilas. Visi paminėti asmenys yra pilnai užsimokėję prenumeratas ir šios sumos yra atka laikraščiu. Federacijos Valdyba nuoširdžiai dėkoja „Tėviškės Aidų“ rėmėjams už paramą. „TA“ administracija

IV TEATRO FESTIVALIS

įvyksta Melbourne Lietuvių Namuose 19-20 spalio 1991

19 spalio, šeštadienį 4 val.p.p. Sydnejaus Lietuvių Teatras „Atžala“ pasirodys su dviejų veiksnių komedija: „Kalinys Tarp Dangoraižių“. Rež. O.Maksvytienė.

20 spalio, sekmadienį, 2.30 val.p.p. Melbourne Lietuvių Jaunimo Teatras pasirodys su „Pilkis Kelialiai“ rež. A.Karazija ir S.Vaitkus, „Zaidimas“ rež. J.Mašanauskas.

Įėjimas \$12 už abi dienas, \$8 už vieną dieną. Kviečiame visus atsilankyti.

ALB Kultūros Taryba



ALFAS Valdyba kviečia visus Australijos Klubus dalyvauti 41-moje Sporto Sventėje, kuri įvyks Geelonge gruodžio mėn. 26-tą iki 30-tos dienos.

ALFAS Valdyba prašo sporto Klubus norinčius dalyvauti Sporto Sventėje registruotis su ALFAS sekretorium - Antanas Kesminas, 24 Russell St., Ivanhoe, 3079, tel. 499 2189. Sekretorius

MLSK Varpas

Melbourno sportininkams

Šiais metais 41-moji Sporto Sventė įvyks Geelonge. Varžybos vyks sekantiomis šakomis: krepšinis; tinklinis; golfas; biljardas; lauko tenisas; stalo tenisas; skvošas; plaukimas; šachmatai.

Sportininkai norinti dalyvauti šioje šventėje prašom užsiregistruoti kuo greičiausiai pas: R.Mickų, tel. 458 1840 (namu) ir J.Dagienė, tel. 366 2903 (namu)

Dėmesio vertas veikalas apie aisčius (baltus)

Nesenai pasirodžiusi Vinco Vyčino knyga anglų kalba, „The Great Goddess and the Aistian Mythical World“, nėra tik koks eilinis lietuvių bei latvių tautosakos rinkinys, bet yra sistematiškai apžvelgias aisčių mitinės kultūros kilmę ir jos vystymosi eigą veikalas.

Būdinga yra tai, kad ši knyga neišsisiemia aisčių kaip indoeuropiečių mitologijos interpretacija, bet įžvelgia bei iškelia jų mitinės kultūros kilmę prieš indoeuropietiškoje Didžiosios Deivės mitinėje kultūroje, prasidėjusioje jau daugiau negu prieš 30,000 metų.

Kita būdinga šitos knygos savybė yra ta, kad ji patiekia aisčių mitinės kultūros vystymąsį trijose pagrindinėse fazėse. Pirmąją sudaro minėtas matriarchinis (prieš indoeuropietiškas) Didžiosios Deivės sluogsnis; antrąją sudaro patriarchinis Perkūno (aisčių kareivėlio) sluogsnis ir trečiąją vėl su matriarchiniais tendencijomis pasireiškias naujai suklestancios Likimo deivės Laimos (aisčių artojėlio) sluogsnis.

Si knyga ypatingai yra rekomenduotina lietuvių, latvių, or taipgi ir prūsų generacijoms gimusioms angliškai kalbančiuose

kraštuose - generacijoms norintiems susipažinti su savo tėvų ir protėvių mitine-tautine kultūra.

(P.S. Šią knygą prašytą Ph. Dz. Vyčino išleido ir platina knygynas: Peter Lang Publishing Inc., 62 West 45th Street, New York, N.Y. 10036-4202.)

Antanas Kenstavičius

Melbourno Lietuvių bibliotekoje

A tiekamų nuo bibliotekos knygų persiuntimui Lietuvos aukojo \$50 Juozas Balčiūnas.

Daug vertingų knygų aukojo bibliotekai Juozas Balčiūnas, Jonas Kvietelaitis (iš a.a. Emilijos Seikienės palikimo) ir iš a.a. Leono Padgurskio palikimo - jo dukra Rasa.

Nuoširdus ačiū!
J.Mikštas Bibliotekos vedėjas

Paieškojimas

Pauliukas Vytautas paieško savo žuvusio 1957.12.17, motociklo avarijoje, brolio dukrelės Rožytės (33 metų amžiaus).

Zinančius prašau pranešti: J.Balbata 3133 Westfield Dr. Doncaster 3108. Telef. 848 8663, Vic



Aukos

A.Š.A. Edvardui Maternai mirus, aukos vietoj gėlių gautos per mūsų igaliotinį Geelonge Adolfą Obeliūną - \$25 V.G.Ališauskai (975). Po \$20 Geelonge Apylinkės Valdyba (610) ir O.E.Schrederiai. Po \$10 J.Manikauskas (240), M.Buckienė (20) ir A.S.Obeliūnai (925). \$5 A.Turner. Ačiū visiems už aukas.

Nauja Valdyba

Per metinį narių susirinkimą naujai išrinkta Fondo Valdyba pareigoms pasiskirstė sekančiai: pirmininkas - Algis Šimkus, sekretorius - Arūnas Staugaitis, izdininkas - Vincas Ališauskas,

PADEKA

Visą giminę, draugus ir pažįstamus išreiškusiems mums užuojautą žodžiu, raštu, gėlėmis ir asmeniškai dalyvaujantiems palydinti Joną Dagį į anapilį.

Nuoširdžiai visiems dėkinga

Ida Dagys ir šeima

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasauliniu mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IŽDA

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai: kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation, Inc., (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Iždą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

Lietuvybės mirčiai - griežčiausią „ne“ Demokratija

Lietuvybės išlaikymas išeivijoje buvo pati svarbiausia ir, galbūt, pati sunkiausia sprendžiama problema. Dėl to visą laiką buvo labai pergyvenama. Tačiau, daugumoje atvejų, vien tikai pergyvenama. Bet beveik visados klausimo sprendimui nebuvo skiriama reikiamo dėmesio. pvz. vos penketui metų praėjus po to, kai karo metu lietuviškosios išeivijos banga „užliejo“ JAV-bes, laikraštys „Vienybė“ (1954.IX.17) Emilija Cekienė rašė:

„Senimas po darbų mėgsta ilsėtis, o jaunimas - linksminis. Studentai, gaudami stipendijas, mokslo metams išsiskirsto po visas Amerikos kolegijas tarp svetimų, visą pusmetį negirdėdami lietuvių kalbos. Ir grįžta ilgoms vasaros atostogoms, pasilgę lietuviškų draugų ir lietuviškos aplinkos. Jaunimas, grįžęs iš svetimų mokyklų, be savo šeimos ir bažnyčios, lietuviškumo nebesuranda. Ir nenorėdami, tiesiog dejuodami siauruose rateliuose lanko svetimųjų pasilinksminimų vietas, ir vėl ruošiasi išvykti naujoms mokslo metams dirbti ir linksminis svetimųjų tarpe, negirdint lietuvių kalbos, nejučiant lietuviškos dvasios.“

Tačiau tas rimtas ir išmintingas įspėjimas nebuvo išgirstas tų, kurie jam neturėjo teisės likti kurti. Vietoje to buvo metami jaunimui kaltinimai: „Nusikundžiama, kad jaunimas nemėgsta paskaitų, o tik šokius“ („Dirva“ 1961.VII.26)

Dabartyje jaunimas jau „nemėgsta“ ne vien paskaitų, bet ir šokių, nes nuo to jis beveik per prievartą buvo atrpatintas. Todėl, kad jaunimo pobūviui, kuriuose vieni su kitais galėtų pabendrauti, susipažinti, pasilinksinti, bei to pasėkoje kurti lietuviškas šeimas, visą laiką buvo didžiausia retenybė.

Dabar dažnai girdžiui, kad jaunimui yra metamas kitas priekaištas: jis per daug pamėgo restoranus ir pan. Tačiau kur jam dėtis, jeigu net Jaunimo Centras beveik pilnai yra paverstas savotišku Senimo centru. Visokiausi pobūviai ten daugumoje vyksta tikrai jam.

Ir dabar, apie 200,000 lietuvių turinčioje Čikagoje savaitgaliais nėra kur šokiams bei platesniam pabendravimui susirinkti netgi iš Lietuvos kas kartą vis daugiau atvykstančiam jaunimui.

Tuo tarpu Lietuvoje jaunimas turi dar pabendrauti bei kur pasilinksinti. Jis neišvaizduoja savo šeštadienių ar sekmadienių be šokių, be nedidelės saviveiklinės programos. Beveik kiekvienas bažnytkaimis ar kolkis turi Kultūros namus, kurie visados yra atviri jaunimo poreikiams patenkinti. Be to pačiu siliu nereikia nuomoti ir už jas brangiai mokėti. Paspilnyti iš jaunimo niekas nesiekia.

Pasilinksminimo tradicija savaitgaliais nebuvo nutraukta nei karo metais, nei visą pokario laikotarpį.

Kai vyresnioji karta nepakankamai dėmesio skiria jaunimui, kai nesistengiama tinkamai rūpintis jo laisvalaikio ir kai abejingai žvelgiama į jo kultūrinius poreikius - gerų rezultatų ir laukti būtų neprotinga. Todėl pilnai dėsninga, kad tų gerų rezultatų ir nėra.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Kongrese, vykusiame Toronte 1987 m. vasara, buvo konstatuota, kad grynai lietuviškų

šeimų išeivijoje yra sukuriama vos apie 10%. Visos kitos - apie 90% mišrios.

Tačiau lietuviybė yra per daug šventas dalykas, kad galėtume neatsakingai ja žaisti. Ir todėl nėra dora pro pirštus žvelgti į greito lietuviybės žuvimo dalyką. Tačiau toks požiūris nėra labai retas tarp buvusių „dipukų“. Visai neseniai vienas labai didelį patriotą vaizduojąs gydytojas man pasakė tokią „linksma“ žinią: „Čia išeivijoje vedybų klausimas nėra jokių problemų: jei nėra savųjų - yra pakankamai kiti tautybių žmoniai.“

Tačiau taip mano ne visi. pvz. prelatas M. Krupavičius sakė: „Mišrios vedybos - tai lietuviybės mirtis!“ Ir tuo jis buvo pilnai teisus.

Patriotiniu požiūriu vertinant nėra labai didelio skirtumo ar lietuvių apkabino mirtis prie televizijos bokšto Vilniuje, ar svetimaučio ranka Čikagoje, Melbourne, Toronte, Sao Paulo ar Krasnojarske. Skirtumas gal tikrai tame, kad pirmieji lietuviams miršta staiga ir garbingai, gindami Tėvynės likimą, o antrieji - iš lėto ir...

Kad prisiskauti gyvenimo draugą, paukščiai panaudoja čiulbesį, kiti gyvūnai - įvairius jiems būdingus garsus, vabzdžiai - tam specifinius kvapus ir pan. Visa tai yra natūralu, normalu, būtina ir amžina. Tai yra vykdoma nusilenkiant Gamtos ir jos Kūrėjo reikalavimams.

Žmonės - taip pat yra tos pačios, viso kas gyva, motinos - Gamtos - vaikai. Yra normalu, jei daugelyje pasaulio šalių, vedybinių pažiūrų užmezgimo reikalui yra panaudojama spauda. Tai atviras ir pilnai garbingas susipažinimo metodas. Spauda tam ir yra, kad tenkintų noramesni žmonių poreikius. Ji gana plačiai tarnavo vedybiniam reikalams netgi okupuotoje Lietuvoje. Ji daug pasitarnavo Tėvynei padėdama kurti lietuviškas šeimas.

Lietuvoje dirbantis psichologijos mokslų kandidatas G. Navaitis laikraštys „Tėviškos Žiburiai“ (1989.VII.25), straipsnyje „Kurime lietuviškas šeimas“, be kita ko rašė,

jog Vilniuje veikia kooperatyvas, kuriame „Paruošiami vedybiniai skelbimai, kuriuos spausdina „Reklamos“ laikraštis ir „Buties“ žurnalas. Patirtis liudija, jog šis būdas sukurti šeimą yra efektyvus (...) Pasinaudokite proga sukurti lietuvišką šeimą!“

Laikraštys „Respublika“ (1991.III.30) buvo paskelbta 18-kos moterų ir vyrų skelbimai, kuriais pageidavo užmegsti vedybines pažintis. Nuo visapusiškai atbandančios Lietuvos neturi atsilikti ir išeivija. Todėl Čikagoje yra įsteigtas „Laisvosios Lietuvos“ Pažinčių Klubas. Įminėtą klubą savo skelbimus siūlome siųsti neilgus, susidedančius iš 30-50 žodžių. Pateikiame trejetą konkrečių pažinties užmegsti tekstų pavyzdžius, paimtus iš „Respublikos“:-

(205) - „Mano mažas vaikutis ir aš likome vieni. Jeigu nelaimė iš Jūsų atėmė žmoną ir Jūsų vaikučių mamytę, galbūt aš galėčiau ją atstoti. Man 33 metai, o vaikučiui - 5.“

(211) - „26 metų, 169 cm. Ūgio lietuvi gydytoja norėtu susipažinti su išsilavinusiu, nuoširdžiu 26-35 m. vyriškiu, rimtai žiūrinčiu į gyvenimą.“

(216) - „Man 30 m., ūgis 175 cm. Esu ramus, truputį uždaro būdo, išsilavinimas - aukštasis. Norėčiau susipažinti su liekna, smulkaus sudėjimo simpatinga, švelnus būdo, netekėjusia 26-28 m. lietuvi mergina, vertinančia nuoširdumą, pagarbą, tarpusavio supratimą.“

Kartu su trumpai suformuluotu skelbimu „Laisvosios Lietuvos“ Pažinčių Klubui (2618 West 71-st Street, Chicago, IL 60629, Tel. 312 476 3371) būtina prisitūsti čekį \$10 sumoje.

Norintys gauti laikraštys „Laisvoji Lietuva“ pasiskelbusiojo asmens adresą bei pavardę, turi nurodyti pasirinkto skelbimo eilės numerį ir prisitūsti \$5 čekį.

Skelbimą prisuntusių ir norinčiųjų gauti bet kurio pasiskelbusiojo adresą asmenų pavardės bus laikomos paslaptys.

Algirdas Statkevičius

Lietuvių Gydytojų VIII-tasis Suvažiavimas

1992 metų, gegužis mėnesio 7-9 dienomis Nepriklausomoje Lietuvoje Klaipėdoje įvyks VIII-tasis Lietuvos Gydytojų Sąjungos suvažiavimas.

Užsienyje gyvenantieji gydytojai kviečiami jame dalyvauti. Kreiptis arba tiesioginiai į suvažiavimą pirmininką Dr. R. Jurgutį - adresu Klaipėdos Miesto Ligoninė,

Liepojos 15, 235809 Klaipėda, Lietuva - Lithuania arba Dr. A. Viliūnas, 151 Belmore Ave., Whalan, 2770 NSW tel. (02) 625-5981.

Ankėtą reikia išsiųsti, kad pasiektų Lietuvą iki 1991.XII.1. Tautiečiai - ne gydytojai mielai laukiami kaip stebėtojai.

Dr. A. Viliūnas

LGS VIII Suvažiavimo svečio ANKETA

1. Vardas, pavardė Gimimo metai
2. Adresas Tel.
3. Specialybė
4. Atvyksiu (pabraukti) vienas, su lydinčiu asmeniu.
5. Suvažiavimo metu pageidauju gyventi (pabraukti) Klaipėdos gydytojo šeimoje, viešbutyje, kitur.
6. Paruošiu pranešimą suvažiavime nagrinėjamiems klausimams (pabraukti) taip, ne.
7. Paruošiu pranešimą, paskaitą Klaipėdos gydytojams ir suvažiavimo dalyviams savo specialybės srityje (pabraukti) taip, nurodykite temos pavadinimą

....., ne.
Parašas Data

Vakarų demokratija nėra nei pavyzdys, nei sektina politinė sistema, nes kiekvienas kraštas demokratiją savaip supranta ir savaip interpretuoja. Demokratija yra pasidariusi tokia lanksčia politinė užuovėja, kad niekas negali laisvai prisiimti to žodžio, neduodamas jai savo prasmės. Juo labiau, kai ši demokratija yra eksploatuojama kaip prekė, kuri perduodama už tam tikrus pinigus, už tam tikrą elgesį, už tam tikrą politiką. Ta politika visur turi būti palanki demokratijos mokančiai valstybei, kraštui ar tautai.

Kai išsilaisvino Vidurio Europa ir pradėjo savaip aiškintis demokratijos supratimą, tai ir Vakarai jau pradeda žiūrėti kitomis akimis. Ne Vakarai prisidėjo prie Vidurio Europos išsilaisvinimo, bet nepajęgiusios Sovietų Sąjungai išlaikyti nuolat irzlūs ir naujų politikos ir gyvenimo pavidalų ieškančius satelitus.

Vadinami satelitai išsirinko savo valdžias, nors ir nelabai nutolo - bent daugelyje kraštų - nuo komunizmo. Bet pamažu tvarkėsi, pamažu demokratoje, nesimindami importuojamos demokratijos ir primesto gyvenimo būdo. Nors daugeliui valstybių ir tautų reikia dar išgyventi sunkumus, klūtis, komunizmo pavojingą susiorganizavimą, bet eina ir tie kraštai į pilnutinę demokratiją, nors ir savaip dar interpretuojama.

Ar Vakarų pataikavimas, žiūrint savo pelno ir tuščių laukų bei dirvų, bus naujos demokratijos sėkla, tai sunku įspėti. Viena galima iš anksto sakyti, kad ir Vakarai kelia pavojus sau patiems, pataikaudami ekonomiškai griūvančiai, o politškai dar stipriai komunizmo partijai. Pataikavimas niekada neatnešė laimėjimų, nors laikinai taip ir atrodė. Pralaimėjimus tikrai nešė ir neša. Tai parodė istorija su naciais, su fašistais, su imperijomis, kurios žadėjo daug, bet negalėjo tęsėti, nes nebuvo valdžios atremtos žmonėmis. Valdžios ėjo savo keliais, nors kruvinais. Jos turėjo griūti. Grius ir dabartinės valdžios, vaidinančios stiprias ir vieningas, bet gyvenime tėra tik supuvusias,

P.S. „Draugas“

Lietuvių Kooperatinė Kredito Draugija "TALKA"

Nuo 1991 spalio 1 d., Talkos paskolų ir indėlių procentai yra sekantys:

PASKOLOS:

- iki \$80,000
 - * Jaunimui - pirmiems namams 11.5%
 - * Privačios - su turto užstatu 12%
 - * Komercinės - su turto užstatu 13.5%
 - iki \$30,000
 - * Privačios - su dokum. užstatu 14.5%
 - iki \$10,000
 - * Privačios - su 2 garantuotojais 17%
 - iki \$5,000
 - * Privačios - su asmenine garantija 17%
- Paskolos gražinamos mėnesiškai mokėjimais: procentai priskaitomi kas 3 mėnesius.

INDELIAI:

- * Metinės sąskaitos 11% (Terminas sueina birželio 30 d.)
- * 6 mėn. sąskaitos 10.5%
- * 3 mėn. sąskaitos 10%
- * Einamosios sąskaitos 8% (Pinigus galima įdėti ir išimti bet kurio laiku)

Terminui suejus, pinigus ir palūkanas galima išimti ar pervesti į kitą sąskaitą. Jei klientas nepraneša dėl pinigų išėmimo, sąskaita automatiškai pervečiama naujam terminui. Pinigus iš terminuotų sąskaitų galima išimti dar terminui nesuejus. Tuo atveju mokama tik pusė viršumėto procento už išlaikytą laiką. Talka viršumėto procentus gali keisti metų begyje ataužvelgiant į bankų ir finansinių įstaigų siūlomus procentus.